

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Рівненський державний гуманітарний університет

**ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, СПОРТ І
РЕАБІЛІТАЦІЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

ВИПУСК 16

РІВНЕ – 2025

**Фізична культура, спорт і реабілітація в закладах освіти:
Збірник наукових праць. Рівне : ГО СОМ-ЦЕНТР, 2025.
Випуск 16. 316 с.**

У збірнику вміщено наукові праці викладачів, вчених, аспірантів, вчителів-методистів, вчителів-новаторів, здобувачів вищої освіти галузі фізичної культури та спорту України

Збірник статей буде корисним для вчителів і викладачів фізичного виховання, спортсменів, усіх, хто цікавиться сучасними проблемами розвитку фізичного виховання та спортивного тренування

Редакційна колегія:

доктор філософії, доцент Тетяна ГОГОЛЬ

кандидат педагогічних наук, доцент Анатолій КАШУБА

кандидат педагогічних наук, доцент Вадим КІНДРАТ

кандидат педагогічних наук, доцент Володимир КОВАЛЬСЬКИЙ

Відповідальність за інформаційну достовірність поданих матеріалів у наукових працях несуть автори публікацій

ЗМІСТ

Бутенко Т. В. ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА У СПОРТІ ТА ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ	8
Василюк В. М., Гаврилюк М. А. МЕТОДИКА ТРЕНУВАЛЬНОГО ЦИКЛУ ДЛЯ АМАТОРСЬКИХ ФУТБОЛЬНИХ КОМАНД З МЕТОЮ ПОКРАЩЕННЯ ТЕХНІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ГРАВЦІВ.....	28
Василюк В. М., Гаркавий А. О. СУЧАСНІ МЕТОДИ ТРЕНУВАННЯ УЧНІВ 13-15 РОКІВ ВПРАВАМИ ЄДИНОБОРСТВ	35
Василюк В. М., Корнецький В. С. ВИБРАНІ ПАРАМЕТРИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ У ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ В 12-14 РОКІВ.....	43
Василюк В. М., Михальчук С. М. ІНДИВІДУАЛІЗОВАНИЙ ПІДХІД У ТРЕНУВАННІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФУТБОЛІСТІВ НА СТАДІЇ ПОЧАТКОВОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ.....	35
Василюк В. М., Плебанський В. І. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ТРЕНЕРІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ СПОРТИВНИХ ДИСЦИПЛІН.....	50
Власюк Г. І. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАПАДАЮЧОГО УДАРУ У ВОЛЕЙБОЛІ.....	56
Власюк Г. І., Войтина В. П. ЗМІСТОВНЕ НАПОВНЕННЯ САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	66
Власюк Г. І., Одарчук М. О. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	75
Власюк Г. І., Сеньчук О. С. ЗНАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ВИТРИВАЛОСТІ У ВОЛЕЙБОЛІ.....	82

Власюк Г. І., Сергійчук К. О. ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УКРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	92
Власюк Г. І., Ходорчук Б. В. ВИЗНАЧЕННЯ ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА ПРОФЕСІЙНУ-ПРИКЛАДНУ ФІЗИЧНУ ПІДГОТОВКУ.....	98
Гоголь Т. В. УПРАВЛІНСЬКІ ТА ЛОГІСТИЧНІ ПІДХОДИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....	108
Давидюк І. В. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА ОСНОВІ ПЕДАГОГІЧНИХ АСПЕКТІВ РЕФЛЕКСІЇ.....	116
Дутчак В. В. РОЗВИТОК ЗАГАЛЬНОЇ ВИТРИВАЛОСТІ У ТРЕНУВАННІ ЛЕГКОАТЛЕТІВ.....	122
Кашуба А. А., Вашай Д. Р. ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНИХ НАВИЧОК ГРИ У СОФТБОЛ У ДІВЧАТ НА ЕТАПІ ПОПЕРЕДНЬОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	125
Кашуба А. А., Гаврильчик В. В. ЗНАЧЕННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЧИННИКІВ У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ТРЕНЕРА ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО СПОРТУ.....	129
Кашуба А. А., Іваницький Н. Я. ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ СТАРШОКЛАСНИКІВ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ ФУТБОЛОМ.....	138
Кашуба А. А., Омельчук В. П. ВПЛИВ РЕГУЛЯРНИХ ЗАНЯТЬ ФУТБОЛОМ НА МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ОРГАНІЗМУ ЧОЛОВІКІВ У ПЕРШОМУ ПЕРІОДІ ЗРІЛОГО ВІКУ.....	141
Ковальський В. В., Вишняк О. М. РОЗВИТОК СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ЮНИХ ВОЛЕЙБОЛІСТІВ У ПЕРІОД ПОПЕРЕДНЬОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ	145

Ковальський В. В., Гуральчук В. В. ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЧОЛОВІКІВ ДРУГОГО ЗРІЛОГО ВІКУ ПІД ВПЛИВОМ ЗАНЯТЬ ОЗДОРОВЧИМ БІГОМ.....	154
Ковальський В. В., Древецький І. І. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВИТКУ РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ НУШ НА ЕТАПІ АДАПТАЦІЇ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ДИФЕРЕНЦІАЛЬНОГО ПІДХОДУ	159
Ковальський В. В., Олексієвець О. О. РОЗВИТОК МОТИВАЦІЇ ДО ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ В УЧНІВ ЗЗСО СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ.....	163
Ковальський В. В., Трофимчук В. В. ФОРМУВАННЯ КООРДИНАЦІЙНИХ УМІНЬ У ДІТЕЙ ПОЧАТКОВОГО РІВНЯ БАЗОВОЇ ОСВІТИ НУШ ЗА ДОПОМОГОЮ БАСКЕТБОЛУ ...	171
Панчук А. П., Гасянок М. А. УДОСКОНАЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ-ПОЖЕЖНИКІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	179
Панчук А. П., Панчук І. В., Грицаюк І. І. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФІТНЕС-ТРЕНЕРА У МЕЖАХ СТВОРЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КНИГИ СПОРТИВНОГО ЦЕНТРУ.....	184
Панчук А. П., Панчук І. В., Шеретюк Ю. В. ВПЛИВ ФІТНЕС-ТРЕНУВАНЬ НА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ЖІНОК ДРУГОГО ЗРІЛОГО ВІКУ.....	192
Панчук А. П., Шилан М. В. ЗАСТОСУВАННЯ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ НУШ.....	200
Панчук А. П., Ярмошук О. О., Ярош В. С. ВПЛИВ АНАЛІТИКИ ДАНИХ НА ФОРМУВАННЯ ІГРОВИХ СТРАТЕГІЙ У КОМАНДНИХ ВИДАХ СПОРТУ.....	206
Семенович С. В., Мартинчук П. М. ОСОБЛИВОСТІ ЕТАПУ ПОПЕРЕДНЬОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ ТА СИСТЕМА	

КОНТРОЛЮ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTI ПАУЕРЛІФТЕРІВ.....	215
Семенович С. В., Сорочук Д. О. РОЛЬ ТРЕНЕРІВ У ВИХОВАННІ ЗДОРОВОЇ ПОВЕДІНКИ ЮНИХ СПОРТСМЕНІВ.....	227
Семенович С. В., Тарасюк О. І. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО СОЦІАЛІЗАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ З ІНДВАЛІДНІСТЮ ЗА ДОПОМОГОЮ АДАПТИВНОГО СПОРТУ.....	234
Семенович С. В., Тимофіюк А. П. СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЗАСОБАМИ АДАПТИВНОГО СПОРТУ.....	240
Чалій Л. В. ТУРИЗМ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ СВІДОМОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	247
Чалій Л. В., Близнюк С. В. ВПЛИВ ЗАНЯТЬ У СЕКЦІЇ НА СТАН ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	255
Чалій Л. В., Лисенко Є. В. АНАЛІЗ СТРУКТУРИ КОМПЛЕКСНОЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ У СПОРТИВНОМУ ОРІЄНТУВАННІ.....	265
Чалій Л. В., Холод Н. М. ОСОЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТРЕНЕРА У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	270
Чалій Л. В., Шимко П. О. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА УМОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ (СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ, БЕЗПЕКОВІ, ЕКОЛОГІЧНІ, ЛОГІСТИЧНІ АСПЕКТИ).....	286
Шелюк В. О., Драганчук В. В. ПОКРАЩЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЮНИХ БОРЦІВ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ТРЕНУВАНЬ.....	296
Шелюк В. О., Кібукевич В. В. ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ У ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ ВОЛЕЙБОЛУ	300

Шелюк В. О., Приходько А. В. ЗАНЯТТЯ БАСКЕТБОЛОМ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ У ПІДЛІТКІВ 5-6 КЛАСІВ НУШ.....304

Шелюк В. О., Собчук О. М. АЛГОРИТМ ПОБУДОВИ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЮНИХ СТИБУНІВ У ДОВЖИНУ: ПЕДАГОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ..308

При побудові заняття слід враховувати, що навантаження не повинно бути шаблонним. Щоб краще підготувати софтболісток до гри, потрібно постійно змінювати фізичні навантаження.

Висновки. Софтбол – маловідома, але досить цікава командна гра, у процесі якої відбувається тривале фізичне, технічне й тактичне виховання спортсменів, що ґрунтується на використанні спеціальних фізичних вправ з метою вдосконалення швидкісно-силових здібностей, а також загальної витривалості, які обумовлюють підготовку майбутніх спортсменів до участі у змаганнях різного рівня.

Список використаних джерел

1. Єрмолаєва Т. М., Полулященко Ю. М. Софтбол: навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву та шкіл вищої спортивної майстерності. К.2015.69с. Режимдоступу: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Sport/Programy_navchalni/2019/softbol-zatverdjena.pdf
2. Ромашова Т. М. Оцінка ефективності ігрових дій софтболісток високої кваліфікації. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка*. Вип. 44. Чернігів: ЧДПУ, 2007. С. 280–289.
3. Сердечний В. В. Методичні вказівки з використанням вправ з м'ячем при навчанні гри в софтбол у захисті. Луганськ 2001. С.46–56.

Кашуба А. А., канд. пед. наук, доцент

Гаврильчик В. В., здобувач ступеня в/о «Магістр» ІІ курсу

ЗНАЧЕННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЧИННИКІВ У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ТРЕНЕРА ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО СПОРТУ

Анотація. У статті розкриті психологічні-педагогічні чинники розвитку професіоналізму майбутніх тренерів дитячо-юнацького спорту, якими є: навчання, взаємовідносини, творчість,

критичність і управління, що впливають на продуктивність опанування професійних знань і компетенцій, критичність оцінювання себе та інших, а також на керування процесу педагогічного ціледосягнення.

Продуктивність професійної діяльності майбутніх фахівців галузі фізичного виховання залежить від низки мов та чинників, загальний склад і співвідношення яких виявлено у численних теоретичних і прикладних дослідженнях із загальної психології, акмеології стосовно проблем ефективності трудової діяльності, визначення закономірностей, формування професіоналізму, вивчення психології особистості, професійно значущих чинників.

Ключові слова: акмеологічні умови, професіоналізм, майбутні тренери, ерготерапії, інновації, професійна діяльність, професійна рефлексія.

Постановка проблеми аналіз останніх досліджень та публікацій. Методологічні основи дослідження проблеми психолого-акмеологічних детермінант досягнення і розвитку професіоналізму можуть бути виявлені в теоріях психічного розвитку. Якщо узагальнити, то в деяких теоріях наголошено на внутрішніх причинах психічного розвитку, в інших – на зовнішніх (Л. Виготський, А. Маслоу, Ж. Піаже, К. Роджерс, З. Фрейд, Е. Еріксон та ін.). Абсолютизація значення окремих умов розвитку обмежує можливості науки і практики на підтвердження багатоплановості особистісного та професійного розвитку, необхідності урахування комплексу зовнішніх і внутрішніх умов.

Мета дослідження - розроблення нового змісту, механізму і технологій розвитку професіоналізму майбутніх тренерів з дитячо-юнацького спорту, впровадження психолого-акмеологічної моделі розвитку професіоналізму майбутніх фахівців з фізичної культури.

Виклад основного матеріалу дослідження. Механізм опанування майбутніми тренерами дитячо-юнацького спорту основ професіоналізму виникає за наявності певних умов, що забезпечують розвиток, цілісність, цінність, технологічність, продуктивність цього процесу. Багато дослідників дотримуються позиції, що розвиток як «якісна зміна, що

характеризується появою новоутворень, нових механізмів, процесів, структур» завжди детерміновано різноманітними умовами й обставинами, за яких він відбувається [].

Умовами в акмеологічних і педагогічних дослідженнях визначено загальні та спеціальні здібності суб'єкта праці, стан суспільства у період його становлення, умови родинного виховання й освіти, доступ до культурних цінностей, введення у самобутні культурні світи та інші, що охоплюють передстартовий період розвитку професіоналізму.

У теоретичних і прикладних дослідженнях під час аналізу категорії «умови» зазвичай наголошують на їх об'єктивності [1, 3].

Акмеологічні умови в нашому дослідженні визначено як значущі обставини, від яких залежить досягнення майбутнім фахівцем з дитячо-юнацького спорту вищих рівнів оволодіння професійною діяльністю. Зважаючи на трактування, наведені у словниках, умови цілком слушно доповнити такими характеристиками, як «вимога», «правила діяльності», що підкріплюють значення «детермінувати» додатковими сенсами – створювати, змінювати, перетворювати наявні умови розвитку.

У вітчизняній і закордонній психології, педагогіці, акмеології вивчено і наведено психологічні, педагогічні, організаційні, акмеологічні умови та чинники, що детермінують:

- розвиток особистості та її особистісне зростання (К. бульханова-Славська, Б. Братусь, А. Мудрик, А. Маслоу, К. Роджерс, З. Фрейд, Е. Еріксон та ін.);

- розвиток діяльності (К. Абульханова-Славська, Л. Виготський, С. Рубінштейн, В. Шадріков та ін.);

- розвиток педагогічної дослідницької діяльності учителя технологій (В. Борисов, Є. Кулик та ін.);

- формування суб'єктності (А. Брушлінський, Б. Коротяєв, В. Сластьонін та ін.);

- розвиток, становлення професіонала (А. Деркач, Н. Кузьміна, Є. Клімов, А. Маркова та ін.).

Психолого-акмеологічне становлення професіонала є динамічним процесом. По-перше, цей процес залежить від зовнішніх умов:

- протягом життя людини змінюється сама професія, вимоги суспільства до неї;
- зміни співвідношення між професіями;
- перетворення мотиваційної сфери професійної діяльності, менталітету, духовних цінностей;
- перебудови операційної сфери внаслідок появи нових технологій;
- зміна позицій структурних компонентів професійної діяльності та професійного спілкування – те, що було умовою, стає результатом, а те, що було засобом, пізніше може стати умовою.

Успішність цього процесу залежить і від внутрішніх умов: зміни уявлення людини про професію та професійну діяльність; – оновлення критеріїв оцінювання людиною самої професії, професіоналізму, а також критеріїв оцінювання професіонала у собі.

Як зазначають окремі дослідники, професіоналом можна вважати людину, яка опанувала норми професійної діяльності, корпоративної культури, професійного спілкування і реалізовує їх на високому рівні, домагаючись професійної майстерності, дотримуючись професійної етики та норм професійної діяльності зі збереженням професійних ціннісних орієнтацій, змінює і розвиває свою особистість з урахуванням сталих рис особистості, яка прагне зробити творчий внесок у професію, збагачуючи досвід професії, прагне і вміє викликати інтерес суспільства до результатів власної професійної діяльності [4].

Прийнятий у дослідженні теоретико-методологічний підхід – акмеологічний – інтегрує значущі аспекти і переваги багатьох наукових підходів, принципів, що мають великий потенціал чинників і умов досягнення та розвитку професіоналізму майбутніх фахівців галузі фізичної культури.

Соціальними умовами розвитку професіоналізму майбутніх тренерів дитячо-юнацького спорту є: орієнтація суспільства на

провайдинг інновацій в сфері фізичної культури, замовлення держави на підготовку професіонала високої кваліфікації, зміна технологій і технологічних процесів, надання переваги комплексній діяльності майбутнього фахівця.

Психологічні умови розвитку професіоналізму фахівців галузі фізичної культури і спорту охоплюють наявність акмеологічного середовища у професійній спільноті, наявність професійної рефлексії в діалозі з учасниками освітнього процесу [2].

Педагогічними умовами розвитку професіоналізму майбутніх тренерів визначено наявність професійної співпраці, прагнення до новаторських перетворень традицій.

Сукупність виявлених умов ми розглядаємо як акмеологічні умови, що забезпечують активізацію та оптимізацію процесу розвитку професіоналізму майбутніх тренерів дитячо-юнацького спорту.

Акмеологічність виокремлених у цьому дослідженні умов полягає у їх мотиваційному впливі на розвиток професіоналів – майбутніх фахівців як особистості та суб'єкта діяльності. Деякі з таких умов можуть опосередковано впливати на майбутніх фахівців галузі фізичної культури, але у взаємодії з іншими умовами і чинниками сприяють досягненню поступового ефекту розвитку.

Нині у суспільстві успішними є люди, які живуть у системі взаємовідносин, де інновації визначають мету і швидкість змін у будь-якій сфері. Інновації не оминають і сферу підтримки та збереження здоров'я. Орієнтація суспільства на провайдинг інновацій у сфері фізичної культури є визначальною умовою розвитку професіоналізму, оскільки сучасний майбутній фахівець ї ї повинен швидко й адекватно реагувати на виклики.

Як зазначають дослідники, соціальне державне замовлення є умовою розвитку професіоналізму, позаяк у стандартах освіти зміна технологій і технологічних процесів зумовлює появу нових методик і технологій. Сучасні технології є дієвими для тих, хто самостійно організовує свій освітній маршрут.

Наявність професійної співпраці – важлива умова розвитку професіоналізму майбутніх фахівців дитячо-юнацького спорту, тому що запобігає зниженню суб'єктної активності майбутнього фахівця, активізує прояви креативності, творчості, що сприяє уникненню професійного вигорання.

У багатьох дослідженнях виявлено витоки проблеми недостатнього професіоналізму, неналежної професійної компетентності майбутніх фахівців уже на етапі його професійної підготовки у закладах вищої освіти, яка до цього часу не відповідає потребам сучасного суспільства, особистості у формуванні професійної культури майбутніх фахівців галузі фізичної культури і спорту, здатного до провайдингу інновацій. Процес підготовки майбутніх тренерів і формування їх професійної культури стане можливим і певним чином керованим, якщо задовольнятиме низку спеціально організованих об'єктивних і суб'єктивних педагогічних умов:

- реалізацію наступності усіх етапів багаторівневого процесу;
- реалізацію акмеологічного підходу;
- інтеграцію знань у межах проблем професійної культури на підґрунті міждисциплінарних взаємодій і реалізації взаємозв'язку методичної, спеціальної, медичної, психологічної, педагогічної та дослідницької підготовки майбутніх фахівців;
- формування образу успішної професійної діяльності;
- інтеграцію навчальної, наукової і професійної діяльності майбутніх тренерів дитячо-юнацького спорту.

Практично в кожній умові відображається ідея професійної компетентності, професіоналізму.

Успішна реалізація виокремлених умов стане передумовою формування основ професіоналізму майбутнього тренера дитячо-юнацького спорту. Ми вважаємо, що саме комплексний підхід, підкріплений цілеспрямованою освітньою політикою держави у сфері безперервної освіти майбутніх фахівців галузі фізичної культури і спорту сприятиме реальному зростанню професійної компетентності та професіоналізму.

Аналіз стану сучасного українського суспільства дає змогу зробити висновок, що престижність професіоналізму, загалом не дуже висока, але існує реальна потреба у ньому. Це підтверджують дані багатьох психологічних, педагогічних, соціологічних, культурологічних, економічних та інших досліджень сучасних науковців

З огляду на це постає необхідність розроблення теоретичних і практичних засад моделі процесу професійного й особистісного розвитку майбутніх фахівців галузі фізичної культури і спорту на підставі ідей і методів психології, акмеології, педагогіки та подолання сумарної побудови освітнього процесу.

Достатньою і необхідною умовою розвитку професіоналізму майбутніх фахівців галузі фізичної культури і спорту ми визначили реалізацію акмеологічного підходу, що характеризується такими ознаками:

- мета – цілісний особистісний і професійний розвиток;
- наявність акмеологічного середовища – середовища прагнення до досягнень, високих результатів діяльності, коли є потреба якісно і продуктивно працювати;
- акмеологічна позиція майбутніх фахівців галузі фізичної культури як показник його особистісної і професійної зрілості;
- використання акмеологічних технологій, акмеологічного супроводження процесу підвищення кваліфікації;
- реалізація персональної траєкторії навчання.

Професійна діяльність майбутніх тренерів дитячо-юнацького спорту складається з множини різних ситуацій, у яких він не тільки реалізовується, й розвивається. Зокрема О. Кокун, розглядаючи психологію становлення сучасного фахівця, звертається до тлумачення ситуації в інтерпретації Г. Костюка.

Найпродуктивнішу ситуацію особистісно-професійного розвитку майбутніх фахівців можна створити на основі співвідношення з інтересами, вимогами, можливостями особистості, використання технологій співпраці, підтримки. Так, Б. Коротяєв, характеризуючи ситуації, у яких людина не тільки реалізується, а й розвивається, наголошує на таких важливих

складових: фізичному і психологічному здоров'ї фахівця, прагненні до самоосвіти і самореалізації.

Ситуації професійного й особистісного розвитку можна уявити як атмосферу освітнього закладу, де майбутній фахівець може удосконалювати свій потенціал. Це орієнтація на суб'єктивний досвід з актуалізацією особистісного і професійного потенціалу.

В умовах закладу вищої освіти і підвищення кваліфікації це може бути реалізовано за допомогою технологій суб'єкт-суб'єктної взаємодії, особистісно орієнтованих технологій, компетентнісного, проблемного та інших підходів. Професійне середовище в освітньому закладі, що супроводжує, підтримує, контролює процеси і ситуації професійного та особистісного зростання, вважається акмеологічним.

Зазначимо, що активна позиція майбутніх тренерів-фахівців у дитячо-юнацькому спорті є достатньою і необхідною умовою особистісного та професійного зростання і досягнень, самореалізації у професійній діяльності. Активність як «самостійна сила реагування» виявляється динамічною умовою становлення і реалізації потенціалу людини.

Джерелом діяльності тренера дитячо-юнацького спорту, що спрямована на досягнення належного рівня підготовки юних спортсменів, є «надлишкова інтелектуальна активність». Вона є основою й умовою вдосконалення професійної компетентності та компетенцій фахівця з виду спорту.

Моральна активність і творча активність зумовлюють оригінальність, індивідуальність, продуктивність способів самореалізації майбутнього фахівця.

Професійна рефлексія майбутніх фахівців з усіма учасниками освітнього процесу зумовлює усвідомлення своїх особистісних і суб'єктних якостей (критичності, відповідальності, гуманності, естетичності тощо), рівня професійної кваліфікації і компетентності, рівня сформованості основних компетенцій – психологічної, медичної, комунікативної, організаційної, рефлексивної, акмеологічної. Таке активне залучення майбутнього

фахівця галузі фізичної культури і спорту у професійну взаємодію з усіма учасниками процесу регулює його спрямованість у діяльності не тільки на результат, а й на сам процес, що є наслідком створення умов для самореалізації особистості.

Перспективи дослідження можна вбачати у подальшому науково-практичний пошуку, який буде спрямовано на розроблення психолого акмеологічного супроводження майбутніх фахівців галузі фізичної культури і спорту, що охоплює спецкурси з урахуванням виокремлених психолого-акмеологічних чинників та умов.

Список використаних джерел

1. Борисов В. В. Провайдинг інновацій в системі післядипломної педагогічної освіти. Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи // 3б. матеріалів І Міжнар. наук.-практ. конф. Баку –Ужгород – Дрогобич: Посвіта, 2016. С. 119–120.
2. Копчинська Ю. В., Шабашкевич О. А. Особливості психологічної готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації// Молодий вчений, 2017. № 10 (50). С. 457–460.
3. Дерека Т. Г. Акмеологічні засади неперервної професійної підготовки фахівців фізичного виховання. [Дис.док. пед. наук]. Київ: 2017. 548 с.
4. Акмеологія фізичної культури: методичні вказівки для студентів спеціальності 017 “Фізична культура і спорт” освітнього рівня бакалавр. Уклад.: Ю.В. Човнюк. Київ: КНУБА, Талком, 2023. 31 с.